

Klimaatmeesters

Algemene voorwaarden voor consumenten en bedrijven

Klimaatmeesters hanteert de algemene voorwaarden van Techniek Nederland. U kunt deze voorwaarden vinden in dit PDF-bestand, waar zowel de algemene voorwaarden voor bedrijven als voor consumenten zijn opgenomen.

Klimaatmeesters BV
Baander 2, 9531 MC Borger
info@klimaatmeesters.com
www.klimaatmeesters.com

Algemene Leveringsvoorwaarden

Installerende Bedrijven 2024

Algemene Leverings- voorwaarden Installerende Bedrijven 2024

A. Algemene bepalingen

Artikel 1 Werkingssfeer en definities

1. Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle (rechts)handelingen van de Opdrachtnemer en prevaleren óók boven de algemene voorwaarden van de Opdrachtgever als de Opdrachtnemer de toepasselijkheid daarvan niet uitdrukkelijk van de hand heeft gewezen. Een verwijzing door de Opdrachtgever naar eigen inkoop-, aanbestedings- of andere voorwaarden wordt uitdrukkelijk van de hand gewezen en leidt niet tot toepasselijkheid van die voorwaarden.
2. Naast en in aanvulling op het bepaalde in lid 1 zijn deze algemene voorwaarden van toepassing als de Opdrachtgever de toepassing ervan in eerdere overeenkomsten met de Opdrachtnemer heeft aanvaard.
3. De Opdrachtgever aanvaardt de toepassing van deze algemene voorwaarden op alle toekomstige rechtshandelingen met de Opdrachtnemer.
4. Als de volgende begrippen met een hoofdletter zijn geschreven, gelden de volgende definities:
  - a) Overeenkomst: de overeenkomst met betrekking tot de Werkzaamheden tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer waarop deze algemene voorwaarden van toepassing zijn;
  - b) Werkzaamheden: het geheel van ontwerp-, installatie- en/of onderhoudswerkzaamheden – met inbegrip van de levering van goederen en/of diensten – dat de Opdrachtnemer op grond van de Overeenkomst moet verrichten;
  - c) Opdrachtnemer: de natuurlijke of rechtspersoon, aan wie de Werkzaamheden zijn opgedragen;
  - d) Opdrachtgever: de natuurlijke of rechtspersoon, die de Werkzaamheden opdraagt;
  - e) Bouwwerk: een bouwwerk als bedoeld in artikel 7:758 lid 4 Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2 Aanbieding

1. De aanbieding van de Opdrachtnemer aan de Opdrachtgever is vrijblijvend. De aanbieding van de Opdrachtnemer kan nog vlak na ontvangst van de aanvaarding van de Opdrachtgever door de Opdrachtnemer worden herroepen.

2. De inhoud van alle aanbiedingsdocumenten, zoals tekeningen, beschrijvingen of specificaties, is zo nauwkeurig mogelijk, maar is niet bindend.
3. Bij tegenstrijdige bepalingen in de documenten geldt het volgende:
  - a. een nieuw geschreven of getekend document gaat voor een oud geschreven of getekend document;
  - b. een beschrijving gaat voor een tekening, en
  - c. een bijzondere regeling gaat voor een algemene regeling.verder geldt dat a gaat voor b en c, en b gaat voor c.
4. De Opdrachtgever behandelt informatie uit de aanbiedingsdocumenten en aanbiedingen vertrouwelijk en mag deze informatie niet zonder schriftelijke toestemming voor eigen gebruik of gebruik door derden aanwenden of aan derden bekend maken. Het bepaalde in artikel 4 lid 19 van deze voorwaarden is van overeenkomstige toepassing.
5. Als op basis van de aanbiedingsdocumenten geen Overeenkomst tot stand komt, dienen al deze documenten op eerste verzoek van de Opdrachtnemer direct door de Opdrachtgever en voor zijn rekening en risico te worden geretourneerd aan het adres van de Opdrachtnemer. Voor zover het digitale documenten betreft, dienen al deze documenten op eerste verzoek van de Opdrachtnemer direct door de Opdrachtgever en voor zijn rekening en risico te worden verwijderd danwel vernietigd.

Artikel 3 Verplichtingen van de Opdrachtnemer

1. De Opdrachtnemer is verplicht de Opdrachtgever te waarschuwen als in de Overeenkomst sprake is van een zodanige klaarblijkelijke fout, dat hij in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid zou handelen als hij zonder waarschuwing bij het verrichten van Werkzaamheden daarop zou voortbouwen. Het bepaalde in artikel 7:754 lid 2 Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing.
2. De Opdrachtnemer is evenwel niet verder gehouden dan een globale toetsing van de door de Opdrachtgever verstrekte informatie, ontwerpen, tekeningen, berekeningen en bestekken. De controle door de Opdrachtnemer van door de Opdrachtgever te leveren goederen zal voor zover mogelijk niet meer omvatten dan een visuele inspectie.
3. De Opdrachtnemer zal zich naar beste vermogen inspannen om de Werkzaamheden uit te voeren.
4. De Opdrachtnemer zorgt ervoor, dat hij op de hoogte is van de voor de Werkzaamheden van belang zijnde wettelijke voorschriften en algemene technische en/of industriële normen.
5. De Opdrachtnemer spant zich naar beste vermogen in de Werkzaamheden zodanig te verrichten dat de installatie voldoet aan de Overeenkomst.
6. De Opdrachtnemer zal in geval van schade aan de installatie of enig deel daarvan die tijdens en door of in verband met de uitvoering van de Werkzaamheden ontstaan voor oplevering, voor eigen rekening herstellen, tenzij de schade niet door hem is veroorzaakt of het anderszins onredelijk is dat deze schade voor zijn rekening komt, onverminderd de aansprakelijkheid van partijen krachtens de Overeenkomst of de wet.

7. De Opdrachtnemer draagt desgevraagd alle rechten uit garanties die hem door zelfstandige hulppersonen worden verstrekt met betrekking tot de installatie of delen daarvan over aan de Opdrachtgever.
8. De Opdrachtnemer zorgt ervoor, dat de Opdrachtgever desgevraagd tijdig informatie ontvangt over de in zijn aanbieding gehanteerde verhouding tussen loon en materiaal en zijn betaalgedrag in het kader van de wet ketenaansprakelijkheid en verleggingsregeling omzetbelasting.
9. De Opdrachtnemer geeft naar beste vermogen en desgevraagd tijdig instructies voor het in- en uit bedrijf stellen en bedrijfsvaardig houden van de installatie.
10. De Opdrachtnemer is verplicht om alle gegevens van de Opdrachtgever vertrouwelijk te behandelen, voor zover deze gegevens als zijnde vertrouwelijk aan de Opdrachtnemer bekend zijn gemaakt.
11. Als door de Opdrachtnemer in het kader van zijn Werkzaamheden producten, waaronder mede begrepen soft- en hardware, dienen te worden geleverd waarbij de leverancier daarvan generieke voorwaarden hanteert (die de Opdrachtgever redelijkerwijs zelf ook zou hebben moeten accepteren als hij zelf zou hebben gecontracteerd met die leverancier), is de Opdrachtnemer voor wat betreft de levering door die leverancier jegens de Opdrachtgever qua prestatie en aansprakelijkheid tot niet meer gehouden dan tot datgene, waartoe de Opdrachtnemer die leverancier kan houden krachtens de generieke voorwaarden zoals die door de leverancier jegens de Opdrachtnemer worden gehanteerd.

Artikel 4 Verplichtingen van de Opdrachtgever

1. De Opdrachtgever zorgt ervoor, dat de Opdrachtnemer tijdig beschikt over alle (technische) informatie, gegevens, beslissingen en wijzigingen die noodzakelijk zijn om de Opdrachtnemer in staat te stellen de Werkzaamheden conform de Overeenkomst te realiseren. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van deze informatie, gegevens, beslissingen en wijzigingen.
2. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat de Opdrachtnemer tijdig over alle door de Opdrachtgever ter beschikking te stellen goederen beschikt. De Opdrachtgever is ervoor verantwoordelijk als deze goederen niet deugdelijk of ongeschikt zijn.
3. De Opdrachtgever vrijwaart de Opdrachtnemer voor aanspraken van derden in verband met de in lid 1 en 2 bedoelde informatie, gegevens, beslissingen, wijzigingen en goederen.
4. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat de Opdrachtnemer tijdig beschikt over de vergunningen, ontheffingen, beschikkingen en toestemmingen die noodzakelijk zijn voor de opzet van de Werkzaamheden en/of het gebruik van de installatie. Bij het verkrijgen hiervan zal de Opdrachtnemer naar vermogen de noodzakelijke medewerking verlenen. Als de Opdrachtgever in de nakoming van deze verplichting tekortschiet, kan de Opdrachtnemer de Overeenkomst krachtens artikel 11 lid 5 ontbinden en aanspraak maken op schadevergoeding.
5. De Opdrachtgever zorgt tijdig voor de kosteloze beschikking over en vrije toegang tot het terrein, het gebouw en de locatie waarop of waarin de Werkzaamheden moeten worden verricht en voor schone, veilige en gezonde omstandigheden, alsmede geschikte berg- en schaftruimte aldaar.
6. De Opdrachtgever zorgt voor de goede toestand en onbelemmerde toegankelijkheid van de gebouwen/locaties en de installaties of delen daarvan rondom, waaronder, waarin of waarboven de Werkzaamheden worden verricht. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de omstandigheden die de uitvoering van de Werkzaamheden, beperken, verhinderen en/of belemmeren. De Opdrachtgever is verplicht de Opdrachtnemer en diens personeel tijdig over arbeidsomstandigheden te informeren, waaronder mede voor gevaarlijke situaties te waarschuwen.
7. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat op de locaties waar de Werkzaamheden worden verricht de Opdrachtnemer tijdig, kosteloos en met leveringsgarantie kan beschikken over de benodigde (nuts)voorzieningen, zoals elektriciteit (netspanning), (drink)water, gas, perslucht, telecom en/of rioleringsaansluiting.
8. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de tijdige aansluiting van de installatie op de openbare netwerken.
9. De Opdrachtgever zorgt tijdig voor informatie over de aard en inhoud van de werkzaamheden van nevenaannemers en andere derden die door hem worden ingeschakeld, het voorziene tijdstip waarop zij worden verricht, alsmede de coördinatie daarvan, zodat de Opdrachtnemer in zijn aanbieding met deze informatie rekening kan houden. Wijziging van die informatie en/of de aanbieding geeft de Opdrachtnemer recht op bijbetaling en/of termijnverlenging krachtens artikel 12. Uitsluitend de Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de coördinatie van deze werkzaamheden, voor zover niet anders is overeengekomen.
10. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertraging en/of kosten die hun oorzaak vinden in de werkzaamheden van nevenaannemers en die niet aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend. Schade die door de werkzaamheden van nevenaannemers aan de installatie ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever.
11. De Opdrachtgever is verplicht de Opdrachtnemer schriftelijk en binnen bekwame tijd te waarschuwen, als hij bekend is geworden of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn met een tekortkoming van de Opdrachtnemer.
12. De Opdrachtgever is aansprakelijk voor de (bodem)verontreiniging(en), milieubelastende stoffen en/of bacteriën die tijdens de uitvoering van de Werkzaamheden worden aangetroffen, zoals asbest of legionella. De Opdrachtgever kan de Opdrachtnemer opdragen om de aangetroffen verontreinigingen, stoffen en/of bacteriën te verwijderen door middel van een wijziging krachtens artikel 13. Ongeacht of de Opdrachtnemer deze opdracht uitvoert, heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
13. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de goederen die hij heeft voorgeschreven of van een voorgeschreven leverancier moeten worden betrokken, alsmede voor hun niet of niet tijdige levering.
14. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor hulppersonen, zoals onderaannemers of leveranciers die hij heeft voorgeschreven. De Opdrachtnemer is niet verplicht om deze

zelfstandige hulppersonen te contracteren, als de Opdrachtgever de contractvoorwaarden van deze hulppersonen niet wenst te accepteren. Als de voorgeschreven hulppersoon niet, niet tijdig of niet deugdelijk presteert, heeft de Opdrachtnemer recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.

15. De Opdrachtgever is buiten de werktijden van de Opdrachtnemer verantwoordelijk voor alle goederen, zoals materialen, werktuigen of gereedschappen die op het werk zijn aangevoerd, ongeacht aan wie deze goederen toebehoren. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat deze goederen afdoende zijn verzekerd; onder andere tegen diefstal, onklaar maken en/of vernieling.
16. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertragingen en/of kosten als gevolg van de naleving van wettelijke voorschriften en beschikkingen van overheidswege, alsmede van voorschriften van bijzondere aard, zoals technische en industriële normen, die na de aanbieding worden gewijzigd of in werking treden.
17. De Opdrachtgever staat de Opdrachtnemer toe om op schuttingen en afrasteringen, die dienen ter afsluiting van het gebouw of de plaatsen waar de Werkzaamheden worden verricht, alsmede elders op het werkterrein aanduidingen van zijn naam en bedrijf of reclame aan te brengen.
18. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor aangevoerd materieel en goederen en is verplicht deze in ontvangst te nemen.
19. De Opdrachtgever is verplicht alle (bedrijfs)gegevens dan wel alle in verband met de Overeenkomst van de Opdrachtnemer ontvangen informatie vertrouwelijk te behandelen. Het is de Opdrachtgever verboden deze gegevens en informatie voor eigen gebruik of gebruik door derden aan te wenden of aan derden bekend te maken. Bij overtreding van de in dit lid opgenomen verplichting verbeurt de Opdrachtgever een onmiddellijk opeisbare en niet voor rechterlijke matiging vatbare boete van € 100.000,00 onverminderd het recht van de Opdrachtnemer om schadevergoeding te vorderen.
20. De Opdrachtgever voldoet de door hem aan de Opdrachtnemer verschuldigde bedragen volgens de overeengekomen betalingsregeling ook wanneer de Opdrachtgever recht heeft op schadevergoeding krachtens artikel 16.

Artikel 5 Verzekering van de Opdrachtgever

1. De Opdrachtgever is verplicht een gebruikelijke CAR-verzekering of daarmee gelijk te stellen gebruikelijke verzekering(en) aan te gaan en in stand te houden waarin de Opdrachtnemer (met inbegrip van onderaannemers en hulppersonen) als medeverzekerde is opgenomen als de Werkzaamheden van de Opdrachtnemer dienen ter uitoefening van het bedrijf van de Opdrachtgever, tenzij schriftelijk iets anders is overeengekomen.
2. Als er sprake is van export van producten en installaties welke mede bestaan uit door Opdrachtnemer ontwikkelde en/of geleverde goederen naar de VS, Canada of gebieden waarop het recht van deze landen van toepassing is verklaard, is de Opdrachtgever verplicht het voornemen van export tijdig aan de Opdrachtnemer te melden. De Opdrachtgever dient ingeval het voorgaan-

de zich voordoet ten genoegen van de Opdrachtnemer voldoende en adequate aansprakelijkheidsverzekeringen aan te gaan en ongewijzigd in stand te houden.

3. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat de Opdrachtnemer zo spoedig mogelijk schriftelijk bewijs ontvangt van het bestaan, de betaling en de inhoud van de in lid 1 en 2 bedoelde verzekeringen alsmede de in artikel 4 lid 15 bedoelde verzekeringen.

Artikel 6 Overname personeel en gedetacheerden

1. Het is de Opdrachtgever, gedurende de looptijd van de Overeenkomst en tot één jaar na beëindiging daarvan, niet toegestaan om medewerkers van de Opdrachtnemer die bij de uitvoering van de Overeenkomst betrokken zijn of zijn geweest in dienst te nemen, dan wel anderszins voor zich te laten werken. Bij overtreding van dit verbod verbeurt de Opdrachtgever aan Opdrachtnemer een onmiddellijk opeisbare boete ter hoogte van een bruto jaarsalaris van de betreffende medewerker.
2. In geval van terbeschikkingstelling in de zin van de Waadi (Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs) is overname door de Opdrachtgever van een gedetacheerde medewerker van de Opdrachtnemer alleen toegestaan na afloop van de terbeschikkingstelling tegen betaling van een redelijke vergoeding aan de Opdrachtnemer.

Artikel 7 Eigendomsvoorbehoud

1. Alle voor de Werkzaamheden bestemde goederen, zoals materialen of onderdelen, worden pas eigendom van de Opdrachtgever nadat deze aan al zijn financiële verplichtingen aan de Opdrachtnemer heeft voldaan.

Artikel 8 Termijnen

1. De Opdrachtnemer kan niet eerder gehouden worden om met de uitvoering van zijn Werkzaamheden te starten dan nadat alle daarvoor door de Opdrachtgever te verschaffen noodzakelijke informatie, gegevens, goederen en/of (bewijs van) verzekeringen, zoals die genoemd in artikel 4 en 5, tijdig in zijn bezit zijn en hij de overeengekomen termijnbetaling heeft ontvangen. Overschrijding van de daarvoor geldende termijnen geeft de Opdrachtnemer recht op bijbetaling en/of termijnverlenging krachtens artikel 12. Hij is bevoegd eerder aan te vangen en/of op te leveren, tenzij in de Overeenkomst iets anders is bepaald.
2. Tenzij uitdrukkelijk iets anders is overeengekomen zullen de voor de Opdrachtnemer toepasselijke termijnen zoveel mogelijk in acht worden genomen. De enkele overschrijding van een genoemde termijn brengt de Opdrachtnemer niet in verzuim. Als overschrijding dreigt, zullen Opdrachtnemer en Opdrachtgever zo spoedig mogelijk in overleg treden.

Artikel 9 Toetsing, aanvaarding en oplevering

1. De Opdrachtgever is bevoegd om via controles, beproevingen of testen te toetsen of de Werkzaamheden voldoen aan de Overeenkomst.
2. Toetsing door of namens de Opdrachtgever gebeurt

voor rekening en risico van de Opdrachtgever. De Opdrachtnemer zal de Opdrachtgever binnen redelijke grenzen hierbij de noodzakelijke medewerking verlenen als een toetsingsplan is overeengekomen en het plan daarin voorziet.

3. De Opdrachtgever dient bij het uitoefenen van zijn toetsingsbevoegdheid de Werkzaamheden zo weinig mogelijk te verstoren. De Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de vertraging en/of kosten die als gevolg daarvan ontstaan en die niet aan de Opdrachtnemer kunnen worden toegerekend. Schade die door de uitoefening van de toetsingsbevoegdheid aan de installatie ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever.
4. Zodra de Opdrachtnemer schriftelijk te kennen heeft gegeven dat de Werkzaamheden gereed zijn voor aanvaarding en de Opdrachtgever deze niet binnen de gestelde termijn keurt, worden de Werkzaamheden geacht stilzwijgend te zijn aanvaard.
5. Kleine gebreken die vóór een nog volgende betalings-termijn kunnen worden hersteld, mogen geen reden tot weigering van de aanvaarding van de Werkzaamheden zijn, mits zij de ingebruikneming van de installatie en/of de Werkzaamheden niet in de weg staan.
6. Na de (stilzwijgende) aanvaarding worden de Werkzaamheden als opgeleverd beschouwd. De Opdrachtnemer is bevoegd de oplevering te verdelen in een aantal deelopleveringen.
7. Worden de Werkzaamheden door de Opdrachtgever (stilzwijgend) aanvaard, dan wordt als het tijdstip van aanvaarding aangemerkt de dag van de in lid 4 bedoelde kennisgeving.
8. Op verzoek van de Opdrachtgever kan de aanvaarding van de Werkzaamheden ook zonder de kennisgeving krachtens lid 4 plaatsvinden. Hiertoe deelt de Opdrachtgever de Opdrachtnemer schriftelijk mee de Werkzaamheden als aanvaard te beschouwen. De datum van verzending van deze mededeling geldt als het tijdstip van aanvaarding.
9. In afwijking van artikel 7:757a Burgerlijk Wetboek is de Opdrachtnemer niet verplicht tot afgifte van een opleverdossier, tenzij partijen in de overeenkomst anders hebben bepaald. In dat geval spant de Opdrachtnemer zich in om het opleverdossier ten tijde van de kennisgeving als bedoeld in lid 4 aan de Opdrachtgever ter hand te stellen.

Artikel 10 Vervroegde ingebruikneming

1. Als de Opdrachtgever de installatie of delen daarvan in gebruik wenst te nemen vóór de oplevering, merken partijen dat aan als een wijziging en volgen partijen artikel 13 (wijzigingen). In elk geval zullen daarbij de betalingstermijnen zodanig worden aangepast, dat de Opdrachtgever hetgeen hij op grond van deze vervroegde ingebruikneming of de betreffende delen daarvan bij oplevering verschuldigd zou zijn, op het tijdstip van eerdere ingebruikneming aan de Opdrachtnemer zal voldoen. Eventuele overige betalingsverplichtingen zullen in evenredigheid in de tijd worden aangepast. De Opdrachtgever is pas bevoegd tot eerdere ingebruikneming als voldaan is aan de volgende twee cumulatieve voorwaarden: i) aanvaarding door de Opdrachtgever van de aanbieding van de Opdrachtnemer zoals bedoeld in artikel 13 lid 3 en ii) de

Opdrachtgever de Werkzaamheden met betrekking tot de installatie of delen daarvan die hij eerder in gebruik wenst te nemen heeft goedgekeurd en voor voltooid heeft ondertekend.

2. Als de Opdrachtgever achterwege laat de procedure als bedoeld in artikel 13 en het vorige lid te volgen en/of na laat de Werkzaamheden goed te keuren en voor voltooid te ondertekenen en de installatie of delen daarvan toch in gebruik neemt, heeft de Opdrachtnemer per datum van (al dan niet gedeeltelijke) vervroegde ingebruikneming recht op betaling ineens van de gehele prijs c.q. aanneemsom, die alsdan gelijk opeisbaar is, en wordt de installatie/worden de Werkzaamheden geacht in zijn geheel te zijn goedgekeurd en voltooid. Als de (al dan niet gedeeltelijke) vervroegde ingebruikneming leidt tot schade en/of verstoring en/of vertraging van de Werkzaamheden van de Opdrachtnemer, komen de eventuele financiële en tijdsconsequenties hiervan ten laste van de Opdrachtgever, waarbij de opgave daarvan door de Opdrachtnemer vermoed wordt redelijk en juist te zijn behoudens tegenbewijs door de Opdrachtgever.
3. De vervroegde ingebruikneming van (een deel van) de installatie(s)/Werkzaamheden door de Opdrachtgever geldt als datum van (deel)oplevering als bedoeld in artikel 16.
4. Door vervroegde ingebruikneming van (een deel van) de installatie(s)/Werkzaamheden door de Opdrachtgever vangt een eventueel overeengekomen garantie- en/of onderhoudstermijn alsook eventuele verjaring- en vervaltermijnen ten aanzien van de in gebruik genomen installatie(s)/Werkzaamheden aan.
5. Schade die bij of door vervroegde ingebruikneming als bedoeld in lid 1, bijvoorbeeld aan de installatie en/of de Werkzaamheden, ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever. Vertraging die bij of door ingebruikneming als bedoeld in dit artikel in de Werkzaamheden ontstaat, komt voor rekening van de Opdrachtgever, en geeft de Opdrachtnemer recht op termijnverlenging en vergoeding van vertragingsschade.

Artikel 11 Schorsing, ontbinding en opzegging

1. De Opdrachtgever is bevoegd de Werkzaamheden te schorsen. De Opdrachtgever is verplicht dit schriftelijk te onderbouwen en direct met de Opdrachtnemer in overleg te treden over de gevolgen.
2. Als de Opdrachtnemer als gevolg van de schorsing gepaste voorzieningen of maatregelen moet treffen, heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
3. Worden de Werkzaamheden of enig deel daarvan geschorst of vertraagd en is dit de Opdrachtnemer niet toe te rekenen, dan is de Opdrachtgever verplicht om, berekend naar de stand van de Werkzaamheden, aan Opdrachtnemer alle verrichte Werkzaamheden te vergoeden, alsmede onder andere alle redelijkerwijs gemaakte en nog te maken kosten, berekend vanaf het moment van het intreden van de schorsing of vertraging.
4. Als de Werkzaamheden gedurende meer dan twee maanden zijn geschorst of vertraagd, is de Opdrachtnemer bevoegd de Werkzaamheden in onvoltooide staat te beëindigen.

5. Als de Opdrachtgever surséance van betaling heeft aangevraagd, in staat van faillissement is verklaard of in de nakoming van de Overeenkomst is tekortgeschoten, is de Opdrachtnemer gerechtigd de Overeenkomst te ontbinden.
  6. De Opdrachtgever is te allen tijde bevoegd de Overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen.
  7. In de gevallen bedoeld in de leden 4 t/m 6 is de Opdrachtgever verplicht om de vaste prijs die in de Overeenkomst is vastgelegd te betalen, vermeerderd met de kosten die Opdrachtnemer als gevolg van niet voltooiing heeft moeten maken en verminderd met de door de Opdrachtgever te bewijzen besparingen die voor de Opdrachtnemer uit de beëindiging voortvloeien. Als de prijs afhankelijk was gesteld van de werkelijke door de Opdrachtnemer te maken kosten, wordt de door de Opdrachtgever verschuldigde prijs berekend op grondslag van de gemaakte kosten, de verrichte arbeid en de winst die de Opdrachtnemer bij volledige uitvoering van de Werkzaamheden zou hebben gemaakt.
  8. De Opdrachtgever is tevens verplicht de schade die de Opdrachtnemer lijdt te vergoeden, onverminderd de gehoudenheid van de Opdrachtnemer die schade zoveel mogelijk te beperken, tenzij de schade het gevolg is van een tekortkoming die de Opdrachtgever niet kan worden toegerekend.
2. De Opdrachtnemer is niet verplicht een opgedragen wijziging uit te voeren als de wijziging:
    - a) niet schriftelijk is opgedragen, of;
    - b) tot een onaanvaardbare verstoring van de Werkzaamheden zou leiden, of;
    - c) zijn kennis en/of bekwaamheden en/of capaciteiten te boven gaat, of;
    - d) niet in zijn belang zou zijn, of;
    - e) als partijen niet tot overeenstemming komen over de financiële gevolgen en de consequenties ten aanzien van de planning.
  3. Als de Opdrachtnemer bereid is de wijziging uit te voeren, dan stuurt hij de Opdrachtgever een schriftelijke aanbieding met de volgende gegevens:
    - a) het saldo, gevormd door alle directe en indirecte kosten, winst en risico, verband houdende met de wijziging, verminderd met de eventuele besparingen als gevolg van de uitvoering van de wijziging, en;
    - b) de aanpassing van de Werkzaamheden, planningen en dergelijke documenten, en;
    - c) de aanpassing van de termijnstaat of betalingscondities.
  4. De Opdrachtnemer heeft recht op een redelijke vergoeding van de kosten verbonden aan de in lid 3 bedoelde aanbieding, ongeacht de vraag of partijen het over die aanbieding eens worden.
  5. De Opdrachtnemer is bevoegd om voorstellen tot wijziging aan de Opdrachtgever voor te leggen als hij daartoe aanleiding ziet en voorop gesteld dat de Werkzaamheden aan de Overeenkomst zullen beantwoorden.
  6. De Opdrachtgever kan de in lid 5 bedoelde voorstellen tot wijziging, als daarvoor een redelijke grond is, weigeren of accepteren. In het laatste geval volgen partijen dit artikel.
  7. Als in verband met de wijzigingen vertraging ontstaat door een omstandigheid die niet aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend, dan heeft de Opdrachtnemer recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
  8. Het ontbreken van een schriftelijke opdracht met betrekking tot de wijziging laat de aanspraken van de Opdrachtnemer op betaling onverlet.

Artikel 12 Termijnverlenging en/of kostenvergoeding

1. In aanvulling op artikel 7:753 lid 1 Burgerlijk Wetboek heeft de Opdrachtnemer de mogelijkheid om aanspraak te maken op kostenvergoeding zonder tussenkomst van de rechter.
2. Naast het bepaalde in lid 1 en artikel 13 heeft de Opdrachtnemer in elk geval recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding als:
  - a) deze voorwaarden daar uitdrukkelijk in voorzien en onder de voorwaarde dat de vertraging en/of kosten hun oorzaak vinden in een omstandigheid die niet aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend, of
  - b) deze hun oorzaak vinden in een omstandigheid waarvoor de Opdrachtgever verantwoordelijk is en waartegen de Opdrachtnemer niet behoefde te waarschuwen gelet op diens in artikel 3 lid 1 genoemde verplichting, of
  - c) zich een onvoorziene omstandigheid voordoet van dien aard dat de Opdrachtgever naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet mag verwachten dat de Overeenkomst ongewijzigd in stand blijft.
3. Als de Opdrachtnemer van mening is dat hij recht heeft op termijnverlenging en/of kostenvergoeding, deelt hij dat de Opdrachtgever schriftelijk en gemotiveerd mee. Daarbij vermeldt hij alle directe en indirecte kosten, alsmede een redelijke opslag voor algemene kosten, winst en risico. Voorts vermeldt hij de gevolgen ten aanzien van de planning.

Artikel 13 Wijzigingen (meer en minder werk)

1. De Opdrachtgever is bevoegd om wijzigingen in de Overeenkomst en de Werkzaamheden aan de Opdrachtnemer op te dragen.

Artikel 14 Prijs en betaling

1. In overeengekomen bedragen en in de in deze algemene voorwaarden genoemde bedragen is de omzetbelasting niet begrepen. De Opdrachtgever vergoedt de door de Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst verschuldigde omzetbelasting.
2. Alle prijzen en tarieven zijn gebaseerd op een normale werkweek van maandag tot en met vrijdag. Alle Werkzaamheden die worden verricht buiten de normale werktijden per kalenderdag worden verrekend tegen de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven en toeslagen, uitgaande van de normale werktijden van de Opdrachtnemer. Alle wachturen respectievelijk uitvaluren voor personeel respectievelijk materieel van de Opdrachtnemer toe te rekenen aan de Opdrachtgever worden verrekend op basis van de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven.

3. De verrekening van wijzigingen van lonen, sociale lasten, prijzen, huren en vrachten vindt plaats conform de risicoregeling installatietechniek, tenzij iets anders is overeengekomen.
4. Partijen komen een betalingsschema in termijnen overeen. De Opdrachtnemer mag de factuur voor de eindafrekening indienen als en zodra de Werkzaamheden zijn opgeleverd, dan wel op de dag waarop de Overeenkomst krachtens artikel 11 is opgezegd, beëindigd in onvoltooide staat of ontbonden. Indiening van deze factuur impliceert geen afstand van recht op verdere aanspraken van de Opdrachtnemer in het kader van de Overeenkomst.
5. Betaling vindt plaats zonder inhoudingen of verrekening, voor zover niet anders is overeengekomen, binnen 14 kalenderdagen na de datum van de betreffende factuur.
6. De Opdrachtgever is niet gerechtigd om voor of namens de Opdrachtnemer betalingen te doen aan diens zelfstandige hulppersonen.
7. Een betaling strekt in de eerste plaats in mindering op alle verschuldigde kosten en rente en tenslotte in mindering op opeisbare facturen die het langst openstaan, zelfs al vermeldt de Opdrachtgever dat de betaling betrekking heeft op latere facturen.

Artikel 15 In gebreke blijven van de Opdrachtgever

1. Als de Opdrachtgever aan een keuring of aanvaarding van de Werkzaamheden niet tijdig meewerkt of niet tijdig betaalt, heeft de Opdrachtnemer recht op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage conform artikel 6:119a Burgerlijk Wetboek met ingang van de dag, waarop de medewerking had moeten worden verleend of betaald had moeten zijn. In dat geval is de Opdrachtnemer tevens bevoegd om de Werkzaamheden te schorsen.
  2. Vindt de medewerking of betaling niet plaats binnen een maand na de dag waarop dit uiterlijk had moeten plaatsvinden, dan kan de Opdrachtnemer aanspraak maken op vergoeding van rente tegen het wettelijk rentepercentage verhoogd met twee procentpunt met ingang van de dag waarop deze maand is verstreken, zonder aanmaning door de Opdrachtnemer. In dat geval is de Opdrachtnemer tevens bevoegd om de Overeenkomst te ontbinden krachtens artikel 11.
  3. Als de Opdrachtnemer vermoedt dat de Opdrachtgever de op hem rustende verplichtingen niet nakomt of niet zal nakomen, kan de Opdrachtnemer van de Opdrachtgever en voor diens rekening en risico genoegzame zekerheid verlangen, zoals een bankgarantie. Als de Opdrachtgever in gebreke blijft met het stellen van de verlangde zekerheid, is de Opdrachtnemer bevoegd de Werkzaamheden te schorsen of de Overeenkomst te ontbinden krachtens artikel 11.
  4. Ingeval de Opdrachtgever zijn verplichting om goederen tijdig op de overeengekomen plaats van aflevering af te nemen niet nakomt of niet zal nakomen, is de Opdrachtnemer bevoegd om deze goederen voor rekening en risico van de Opdrachtgever op te slaan of op een geschikte wijze te verkopen en het hem verschuldigde op de opbrengst te verhalen, mits hij de Opdrachtgever heeft aangemaand om de goederen alsnog binnen vijf werkdagen af te nemen. De Opdrachtnemer is bevoegd het aan de Opdrachtgever uit te keren overschot te voldoen door verrekening, ook gedurende diens surséance of faillissement.
5. Alle werkelijk door de Opdrachtnemer gemaakte kosten om de verschuldigde facturen voldaan te krijgen, zowel gerechtelijke - als buitengerechtelijke kosten, komen voor rekening van de Opdrachtgever, tenzij de Opdrachtnemer kiest om deze kosten forfaitair te bepalen op 15 procent van het te vorderen bedrag.

Artikel 16 Aansprakelijkheid en garantie

1. Na het tijdstip van oplevering is de Opdrachtnemer niet meer aansprakelijk voor gebreken, tenzij:
  - a) die gebreken aan hem zijn toe te rekenen, en bovendien;
  - b) de Opdrachtgever die gebreken voorafgaande aan de oplevering niet heeft opgemerkt, en bovendien;
  - c) de Opdrachtgever die gebreken tot aan en op het tijdstip van oplevering redelijkerwijs niet had moeten ontdekken.
- 1a. In afwijking van het eerste lid is, als en voor zover sprake is van aanneming van een Bouwwerk (als bedoeld in artikel 1.4 onder e), de Opdrachtnemer aansprakelijk voor gebreken als bedoeld in artikel 7:758 lid 4 Burgerlijk Wetboek die bij oplevering van het Bouwwerk niet zijn ontdekt, tenzij deze gebreken niet aan de Opdrachtnemer zijn toe te rekenen en behoudens het geval dat daarvan in de Overeenkomst en/of de aanbieding van de Opdrachtnemer is afgeweken.
2. Is de Opdrachtnemer krachtens het bepaalde in lid 1, lid 1a en/of uit hoofde van de Overeenkomst aansprakelijk, dan is hij slechts gehouden tot vergoeding van de door de Opdrachtgever dientengevolge geleden directe materiële schade, als en voor zover die schade niet kon worden beperkt door de Opdrachtgever en niet wordt opgeheven door herstel als bedoeld in lid 4.
3. Tot directe materiële schade behoren in geen geval: alle andere dan in het vorige lid bedoelde vormen van gevolgschade, zoals - maar niet beperkt tot - productieverlies, bedrijfsschade (zoals omzet- of winstderving) of waardevermindering of verlies van producten evenmin als bedragen die in de uitvoeringskosten zouden zijn begrepen als de Werkzaamheden van de aanvang af goed zouden zijn uitgevoerd.
4. Onverminderd het in dit artikel bepaalde, verbindt de Opdrachtnemer zich voor eigen rekening de gebreken waarvoor hij aansprakelijk is zo goed als redelijkerwijs mogelijk te herstellen gedurende de in lid 10 bedoelde termijn. In het geval dat de kosten van herstel in geen redelijke verhouding staan tot het belang van de Opdrachtgever bij herstel en in het geval dat de installaties niet in Nederland zijn opgesteld, wordt het recht van Opdrachtgever op herstel omgezet in een door de Opdrachtnemer te betalen schadevergoeding als bedoeld in lid 2. Door de Opdrachtnemer vervangen onderdelen worden zijn eigendom.
5. Voor vergoeding van andere schade dan in dit artikel genoemd, is de Opdrachtnemer slechts aansprakelijk als en voor zover de Opdrachtgever bewijst, dat deze te wijten is aan opzet of grove schuld van de Opdrachtnemer.

6. Onverminderd het in dit artikel bepaalde, is de Opdrachtnemer bij Werkzaamheden die dienen ter uitoefening van het beroep of bedrijf van de Opdrachtgever alleen aansprakelijk voor schade die niet worden gedekt door de in artikel 5 lid 1 bedoelde verzekering(en) en bij Werkzaamheden die betrekking hebben op producten en installaties die door de Opdrachtgever naar de VS en Canada worden geëxporteerd, danwel naar gebieden waarop het recht van een van deze landen van toepassing is verklaard, is de Opdrachtnemer alleen aansprakelijk voor schade die niet worden gedekt door de in artikel 4 lid 15 en artikel 5 lid 2 bedoelde verzekeringen.
7. Als en voor zover de Opdrachtgever enig aan de Overeenkomst verbonden risico heeft verzekerd, is hij gehouden eventuele schade onder die verzekering te vorderen en de Opdrachtnemer te vrijwaren voor verhaalsaanspraken van de verzekeraar.
8. De omvang van de door de Opdrachtnemer te vergoeden schade is beperkt tot maximaal het bedrag van de in de Overeenkomst vastgelegde prijs of als bij het sluiten van de Overeenkomst geen prijs is bepaald, zoals bij regie, tot het bedrag van de vermoedelijke prijs. Bij onderhoudscontracten met een looptijd van meer dan één jaar, wordt de prijs gesteld op het totaal aan vergoedingen voor één jaar.
9. In geen geval zal de schadevergoeding meer bedragen dan het totaal van de bedragen van het eigen risico van de verzekering van de Opdrachtnemer en de door de verzekeraar van de Opdrachtnemer gedane uitkering tot ten hoogste € 1.000.000,00.
10. Elke aansprakelijkheid van de Opdrachtnemer alsmede elke (rechts)vordering van de Opdrachtgever uit hoofde van enige tekortkoming(en) van Opdrachtnemer vervalt, voor zover niet iets anders is overeengekomen, door verloop van één jaar vanaf het tijdstip van i) oplevering of beëindiging in onvoltooide staat of ii) het tijdstip waarop de Overeenkomst door ontbinding of opzegging is geëindigd.
11. De rechtsvordering uit hoofde van een gebrek is niet ontvankelijk als de Opdrachtgever niet met bekwame spoed nadat hij deze heeft ontdekt of redelijkerwijs had behoren te ontdekken, schriftelijk en gemotiveerd de Opdrachtnemer in gebreke heeft gesteld.
12. Het vorderingsrecht uit hoofde van een gebrek vervalt door verloop van een maand na het verstrijken van de in een schriftelijke en gemotiveerde ingebrekestelling vermelde redelijke termijn.
13. De Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor vergoeding van schade van de Opdrachtgever of derden (mede) veroorzaakt door personen als bedoeld in artikel 6 lid 2.
14. De Opdrachtgever vrijwaart de Opdrachtnemer tegen alle aanspraken van derden wegens (product)aansprakelijkheid als gevolg van een gebrek in een door de Opdrachtgever aan een derde geleverd product of installatie en dat mede bestond uit door de Opdrachtnemer ontwikkelde en/of geleverde goederen, behoudens als en voor zover de Opdrachtgever bewijst dat de schade is veroorzaakt door die goederen en onverminderd het bepaalde in lid 7 van dit artikel.
15. Voor zover dat niet reeds voortvloeit uit de wet of Overeenkomst is de Opdrachtnemer in ieder geval niet aansprakelijk als een tekortkoming van de Opdrachtnemer het gevolg is van:
  - arbeidsongeregeldheden bij derden of onder eigen personeel;
  - prestatie van de leverancier van de Opdrachtnemer als bedoeld in artikel 3 lid 11;
  - transportproblemen;
  - leveringsproblemen van materialen en/of grondstoffen;
  - epidemieën;
  - groot molest;
  - brand en verlies van te verwerken onderdelen;
  - maatregelen van enige binnenlandse, buitenlandse of internationale overheid, zoals importverboden of handelsverboden;
  - gewelddadige of gewapende acties;
  - storingen in de energievoorzieningen, in communicatieverbindingen of in apparatuur of programmatuur van de Opdrachtnemer of derden.Als zich een omstandigheid als bedoeld in dit lid voordoet, zal de Opdrachtnemer - teneinde daaruit voor de Opdrachtgever voortvloeiende nadelige gevolgen te beperken - die maatregelen treffen die in redelijkheid van hem gevegd kunnen worden.
16. De Opdrachtgever vrijwaart de Opdrachtnemer tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze schade krachtens deze algemene voorwaarden voor rekening van de Opdrachtgever blijft.

Artikel 17 Intellectuele eigendom

1. De intellectuele en industriële eigendomsrechten op alle aan de Opdrachtgever geleverde goederen, programmatuur, gegevens en (technische) informatie blijven bij de Opdrachtnemer. Uitsluitend de Opdrachtnemer heeft het recht tot openbaarmaking, verwezenlijking en verveelvoudiging van deze goederen, gegevens en informatie en de Opdrachtgever heeft het uitsluitend gebruiksrecht daarvan.
2. De door de Opdrachtnemer aan de Opdrachtgever afgegeven documenten, zoals ontwerpen, tekeningen, technische beschrijvingen of bestekken worden eigendom van de Opdrachtgever en mogen door hem worden gebruikt met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van de intellectuele en industriële eigendom, nadat de Opdrachtgever aan zijn financiële verplichtingen jegens de Opdrachtnemer heeft voldaan.
3. Het is de Opdrachtgever niet toegestaan om de volgens het ontwerp van de Opdrachtnemer gerealiseerde installatie geheel of in onderdelen daarvan in herhaling aan te leggen, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de Opdrachtnemer en onverminderd het bepaalde in de leden 5 en 6. De Opdrachtnemer is bevoegd aan die toestemming voorwaarden te verbinden, waaronder het betalen van een vergoeding. Op volgens het ontwerp van de Opdrachtnemer vervaardigde goederen is het bepaalde in dit lid van Overeenkomstige toepassing.
4. De Opdrachtgever is alléén bevoegd om de installatie volgens het ontwerp van de Opdrachtnemer, zonder diens tussenkomst en goedkeuring, door een derde te

laten realiseren, wanneer de Overeenkomst is ontbonden wegens een tekortkoming die aan de Opdrachtnemer kan worden toegerekend. In dat geval is de Opdrachtnemer niet aansprakelijk voor gebreken voor zover die zijn terug te voeren op de aanleg door of namens de Opdrachtgever.

5. Het gebruiksrecht van de Opdrachtgever met betrekking tot de door de Opdrachtnemer ontwikkelde en geleverde programmatuur is niet-exclusief. De Opdrachtgever mag deze programmatuur alleen in zijn eigen bedrijf of organisatie gebruiken en alleen voor de technische installatie waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Het gebruiksrecht kan betrekking hebben op meerdere installaties voor zover dat in de Overeenkomst is vastgelegd.
6. Het gebruiksrecht is niet overdraagbaar. Het is de Opdrachtgever verboden om de programmatuur en de dragers waarop deze is vastgelegd op welke wijze dan ook ter beschikking van een derde te stellen of door een derde te laten gebruiken. Het is de Opdrachtgever verboden de programmatuur te verveelvoudigen of daarvan kopieën te maken. De Opdrachtgever zal de programmatuur niet wijzigen anders dan in het kader van het herstellen van fouten. De broncode van de programmatuur en de bij de ontwikkeling ervan voortgebrachte technische informatie worden niet aan de Opdrachtgever ter beschikking gesteld, tenzij anders is overeengekomen.
7. De Opdrachtnemer is gerechtigd om op zijn naam en voor zijn rekening octrooi aan te vragen op vindingen die tijdens en door uitvoering van de Overeenkomst zijn ontstaan.
8. Als de Opdrachtnemer een octrooi als bedoeld in lid 7 verkrijgt, verleent hij om niet aan de Opdrachtgever een in beginsel niet overdraagbaar gebruiksrecht op die vinding. Bij concrete toepassing van dat gebruiksrecht zal de Opdrachtgever toestemming aan de Opdrachtnemer vragen, welke toestemming slechts geweigerd kan worden als de Opdrachtnemer tegenstrijdige belangen met zijn bedrijf kan aantonen.

Artikel 18 Toepasselijk recht en geschillen

1. Op de Overeenkomst en op alle overeenkomsten die daaruit voortvloeien is Nederlands recht van toepassing.
2. Elk geschil tussen partijen zal met uitsluiting van de gewone rechter worden beslecht door arbitrage overeenkomstig de statuten van de Raad van Arbitrage in bouwgeschillen, zoals die luiden op de dag waarop de Overeenkomst is gesloten.
3. In afwijking van het voorgaande lid is de Opdrachtnemer bevoegd het geschil te laten beslechten door de (gewone) rechter in het arrondissement van de plaats van vestiging van de Opdrachtnemer.
4. De Opdrachtgever is verplicht ter zake van de Overeenkomst in Nederland domicilie te kiezen, voor zover hij niet al in Nederland is gevestigd. Bij gebreke hiervan wordt de Opdrachtgever geacht domicilie te hebben gekozen in Den Haag.

B. Bijzondere bepalingen betreffende onderhoud

De bepalingen in dit hoofdstuk "Onderhoud" zijn naast de Algemene Bepalingen van deze algemene voorwaarden van toepassing als in de Overeenkomst expliciet is vastgelegd, dat de Opdrachtnemer gedurende de onderhoudsperiode onderhoudswerkzaamheden zal realiseren.

Artikel 19 Werkingsfeer en definities

1. Tenzij iets anders is overeengekomen worden Onderhoudswerkzaamheden alleen aan in Nederland opgestelde installaties verricht.
2. Aan de volgende in dit hoofdstuk met een hoofdletter gebezigde woorden wordt de bijbehorende betekenis toegekend:
  - a) Onderhoudswerkzaamheden: alle activiteiten, met inbegrip van de levering van goederen, die de Opdrachtnemer moet verrichten om te zorgen dat de technische staat van de installatie en de door de installatie te vervullen functies gedurende de onderhoudsperiode aan de uit de Overeenkomst voortvloeiende eisen beantwoordt.
  - b) Storing: een plotselinge onverwachte onderbreking van de prestaties van de installatie.

Artikel 20 Uitvoering van de Werkzaamheden

1. De Opdrachtnemer spant zich gedurende de onderhoudsperiode naar redelijk vermogen in om overeenkomstig het in lid 3 bedoelde werkplan met preventieve Onderhoudswerkzaamheden de kans op het optreden van Storingen op een acceptabel niveau te houden en, voor zover overeengekomen, met correctieve Onderhoudswerkzaamheden Storingen op te heffen.
2. De Opdrachtnemer is bevoegd de Onderhoudswerkzaamheden op afstand te verrichten door middel van een via telecommunicatievoorziening tot stand gebrachte verbinding met de installatie.
3. De Opdrachtnemer maakt na het tot stand komen van de Overeenkomst maar vóór aanvang van de Onderhoudswerkzaamheden een werkplan met een schematisch overzicht van de Onderhoudswerkzaamheden, de volgorde en tijdsperiode (week, maand, jaarplanning) waarin deze zullen worden uitgevoerd.
4. Het werkplan is gebaseerd op de beschrijving van de Opdrachtgever van het storingsgedrag van de installatie, van alle taken, frequenties van uitvoering, materialen, hulpmiddelen en eventueel benodigde vaardigheden, alles ten behoeve van de uitvoering van de preventieve Onderhoudswerkzaamheden en het beheersbaar maken van de correctieve Onderhoudswerkzaamheden.
5. Het werkplan treedt in werking na goedkeuring door de Opdrachtgever. Als het werkplan past in de beschrijving als genoemd in lid 4 kan de Opdrachtgever zijn goedkeuring aan het werkplan niet onthouden.
6. De Opdrachtnemer past het werkplan jaarlijks aan en maakt op basis daarvan een raming van alle onderhoudskosten voor het betreffende jaar. Tussentijds kan het

werkplan alleen worden aangepast door middel van een wijziging krachtens artikel 13.

7. Als overeengekomen bevat het werkplan de datum van aanvang en oplevering van voorziene en beoogde opdrachten voor de uitvoering van preventieve en/of correctieve Onderhoudswerkzaamheden en/of andere werkzaamheden.
8. De in lid 7 genoemde opdrachten zullen op basis van het werkplan door de Opdrachtgever tenminste een maand van tevoren schriftelijk worden verstrekt. Opdrachten die niet in het werkplan staan worden tenminste twee maanden van tevoren schriftelijk verstrekt. Voorafgaand aan de verstrekking van een opdracht heeft de Opdrachtnemer zijn prijs daarvoor afgegeven.
9. Bij de uitvoering van correctieve Onderhoudswerkzaamheden dient de Opdrachtgever vooraf schriftelijk een opdracht te verstrekken. Indien dit door omstandigheden niet mogelijk is, zal de opdracht achteraf worden verstrekt op basis van de door de Opdrachtnemer werkelijk gemaakte kosten.
10. Na voltooiing van de Onderhoudswerkzaamheden verzoekt de Opdrachtnemer de Opdrachtgever om de opdracht voor voltooid te ondertekenen. Na ondertekening gelden de Onderhoudswerkzaamheden als opgeleverd.
11. Als dat uitdrukkelijk is overeengekomen zorgt de Opdrachtnemer er voor dat op het terrein of de locatie waar de Onderhoudswerkzaamheden worden verricht één exemplaar van de technische informatie aanwezig is, dat deze stukken op alle redelijke tijdstippen kunnen worden geraadpleegd en dat de 'As Built' situatie van de uitgevoerde Onderhoudswerkzaamheden daarin is verwerkt tegen een in de Overeenkomst vastgelegde vergoeding.
12. Als de prestaties, bedrijfszekerheid en onderhoud van de installatie dit eisen of de regels als genoemd in artikel 3 lid 4 dit voorschrijven informeert de Opdrachtnemer de Opdrachtgever omtrent te nemen maatregelen. De Opdrachtgever kan door middel van een wijziging krachtens artikel 13 Opdrachtnemer de noodzakelijke constructiewijziging dan wel andere (projectmatige) Werkzaamheden separaat opdragen.
13. De Opdrachtnemer stelt de Opdrachtgever tevoren in kennis van het tijdstip waarop de Onderhoudswerkzaamheden zullen worden verricht. Worden de Werkzaamheden niet op het afgesproken tijdstip verricht en is dit de Opdrachtnemer niet toe te rekenen, dan heeft hij recht op termijnverlenging en/of kostenvergoeding krachtens artikel 12.
14. Als dat uitdrukkelijk is overeengekomen, draagt de Opdrachtnemer er zorg voor dat Storingen gedurende 24 uur per dag en zeven dagen per week op een bekend gemaakt meldpunt kunnen worden gemeld.
15. Onverminderd het bepaalde in lid 9 zal de Opdrachtnemer zich naar vermogen inspannen om spoedeisende Storingen na opdracht van de Opdrachtgever binnen 24 uur na de melding ervan op te heffen, tenzij een andere termijn is overeengekomen. De overige Storingen worden waar mogelijk in de normale werktijden van de Opdrachtnemer verholpen.
16. De Opdrachtnemer zal de Onderhoudswerkzaamheden uitvoeren gedurende de onderhoudsperiode die in de Overeenkomst is vastgelegd, bij gebreke waarvan een periode van één jaar geldt.

17. De onderhoudsperiode wordt telkenmale stilzwijgend voor de oorspronkelijke periode verlengd, tenzij een van de partijen de Overeenkomst schriftelijk beëindigt met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden voor het einde van de betreffende periode.
18. De door de Opdrachtnemer uitgevoerde Onderhoudswerkzaamheden worden verrekend volgens de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven, eenheidsprijzen of als vaste prijs die jaarlijks worden geïndexeerd volgens de Risicoregeling Installatietechniek, tenzij iets anders is overeengekomen.
19. Betaling van de vergoedingen vindt plaats binnen 14 kalenderdagen na de datum van de betreffende factuur.
20. Bij opzegging van een opdracht tot uitvoering van Onderhoudswerkzaamheden dient de Opdrachtgever een opzegtermijn van tenminste een maand in acht te nemen.

Risicoregeling Installatietechniek behorend bij ALIB 2024

Verrekening loonkostenwijzigingen:

$$(L2-L1)/L1 \times 100\% = \dots\%$$

L1: loonniveau per datum aanbod

L2: loonniveau per datum wijziging

Loonniveau: CBS-index cao-lonen per uur inclusief
bijzondere beloningen, reeks bouwnijverheid

Verrekening materiaalprijzen:

$$(M2-M1)/M1 \times 100\% = \dots\%$$

M1: prijsindexcijfer per datum aanbod

M2: prijsindexcijfer per datum wijziging

Prijsindexcijfer: CBS-index Nieuwbouwwoningen;
inputprijsindex bouwkosten, materiaalcomponent

Algemene Voorwaarden voor

Installatiewerk voor Consumenten

Algemene Voorwaarden voor Installatiewerk voor Consumenten

Deze algemene voorwaarden van Techniek Nederland zijn tot stand gekomen in overleg met Consumentenbond en Vereniging Eigen Huis in het kader van de Coördinatiegroep Zelfreguleringsoverleg van de Sociaal-Economische Raad en zijn in werking getreden per 1 maart 2016.

I. Algemene bepalingen

Artikel 1 Werkingsfeer

Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op tussen een consument en een installateur overeengekomen werk met betrekking tot een installatie, met uitzondering van:

- a. werk binnen het kader van een onderhoud/service-abonnement;
- b. werk met betrekking tot een signaleringssysteem.

Artikel 2 Definities

1. In deze algemene voorwaarden wordt verstaan onder:
  - consument:** opdrachtgever in de vorm van natuurlijk persoon, die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf;
  - installateur:** opdrachtnemer, lid van Techniek Nederland, die handelt in de uitoefening van beroep of bedrijf;
  - werk:** het totaal van de tussen de consument en de installateur overeengekomen werkzaamheden en de daarbij door de installateur geleverde materialen;
  - installatie:** (centrale) verwarmingsinstallatie, luchtbehandelingsinstallatie, elektrotechnische laagspanningsinstallatie (waaronder tevens worden begrepen de bliksembeveiliging-, overspanningsbeveiliging-, en aardinginstallatie), (warm) waterinstallatie, dakwerk, rio-lering, vloerverwarming, sanitaire voorziening en andere voorzieningen die zijn bestemd voor gebruik, distributie, opslag of afvoer van gas, (hemel)water en elektriciteit;
  - signaleringsysteem:** een installatie, bestaande uit middelen om waar te nemen, te ontdekken, en/of te registreren en eventueel via geluid, licht of andere middelen te waarschuwen en/of door te melden, gericht op beveiliging tegen en/of bestrijding van inbraak of brand;
  - meer- en minderwerk:** door de consument gewenste toevoegingen aan respectievelijk verminderingen van het overeengekomen werk die leiden tot bijbetaling boven of inhouding op de overeengekomen aanneemsom;

onderhoud: alle periodieke werkzaamheden die gericht zijn op bedrijfszeker en veilig gebruik van de installatie;

service: het geheel van handelingen gericht op onderzoek naar en/of verhelpen van de oorzaak van een onverwacht opgekomen gebrek zoals bijvoorbeeld storing, verstopping of lekkage;

onderhoud/service-abonnement: de overeenkomst die de installateur verplicht tot het geregeld verrichten van onderhoud en/of service aan een installatie;

stelpost: een als zodanig in het aanbod cq de overeenkomst aangeduid bestedingsdoel met een daarbij genoemd geldsbedrag, dat in de aanneemsom is begrepen en ten laste waarvan nader in de overeenkomst beschreven uitgaven worden gebracht, waarbij het geldsbedrag op een zodanig niveau moet zijn gesteld dat het bestedingsdoel met het genoemde geldsbedrag kan worden gerealiseerd;

geschillencommissie: Geschillencommissie Installerende Bedrijven van de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken, Postbus 90.600, 2509 LP Den Haag.

2. Alle in deze voorwaarden genoemde bedragen zijn inclusief BTW.

II. Aanbod

Artikel 3 Aanbod van de installateur

1. Het aanbod voor werk dat naar verwachting € 650 te boven zal gaan, wordt schriftelijk in tweevoud of langs elektronische weg gedaan, tenzij spoedeisende omstandigheden dit onmogelijk maken. Het aanbod wordt voorzien van een dagtekening en is onherroepelijk gedurende 20 dagen na ontvangst. Op ieder aanbod zijn de volgende leden van dit artikel van toepassing.
2. Het aanbod omvat een omschrijving van de te verrichten werkzaamheden en de te leveren materialen, die voldoende gedetailleerd is om een goede beoordeling van het aanbod door de consument mogelijk te maken.
3. Het aanbod vermeldt de datum waarop of de periode waarin met het werk kan worden begonnen en
  - een aanduiding van de duur van het werk of
  - een aanduiding van de datum waarop of de periode waarin het werk wordt opgeleverd.

In geval van aanduiding van een datum waarop het werk wordt opgeleverd, vermeldt het aanbod of dit een vaste of een vermoedelijke datum van oplevering betreft.

4. Het aanbod geeft inzicht in de prijsvormingmethode die zal worden gehanteerd: aanneemsom of regie. Bij de prijsvormingmethode aanneemsom komen consument en installateur een vast bedrag overeen waartegen het werk wordt verricht. Bij de prijsvormingmethode regie doet de installateur een nauwkeurige opgave van de prijsfactoren, onder andere eenheidsprijzen per uur van te verrichten arbeid, eenheidsprijzen van benodigde materialen en voorrijdkosten. Op verzoek van de consument geeft de instal-

lateur, indien de situatie hem dat mogelijk maakt, een indicatie van de te verwachten uitvoeringskosten door het noemen van een richtprijs.

Het aanbod kan een combinatie van de twee prijsvormingmethoden bevatten in de vorm van voor een deel van het werk aanneemsom en voor een deel van het werk regie.

5. Indien het aanbod een stelpost bevat, dan wordt duidelijk omschreven welke artikelen in deze stelpost zijn begroot.
6. Het aanbod vermeldt de betalingswijze.
7. De van het aanbod deel uitmakende tekeningen, technische omschrijvingen, ontwerpen en berekeningen, die door de installateur of in zijn opdracht vervaardigd zijn, blijven eigendom van de installateur tenzij het aanbod wordt geaccepteerd. Dit laat onverlet het intellectuele eigendomsrecht van de installateur. Zij mogen niet zonder zijn toestemming aan derden ter hand worden gesteld of getoond. Zij mogen evenmin zonder zijn toestemming worden gekopieerd of anderszins vermenigvuldigd. Indien geen opdracht wordt verleend dienen deze bescheiden binnen 14 dagen na een daartoe door de installateur gedaan verzoek franco aan hem te worden toegezonden.
8. Indien de consument het aanbod niet accepteert, dan is de consument uitsluitend verplicht de kosten die gemoeid zijn met het tot stand brengen van het aanbod aan de installateur te vergoeden als de installateur de consument direct bij of na het vragen van het aanbod schriftelijk heeft gewezen op het bestaan van deze verplichting en de hoogte van deze kosten. In geval de installateur van de in dit lid bedoelde mogelijkheid gebruik maakt en de consument de kosten heeft voldaan, gaan de bij het aanbod behorende tekeningen, technische omschrijvingen, ontwerpen en berekeningen over in eigendom op de consument, onverminderd het intellectuele eigendomsrecht van de installateur.
9. Indien de installateur bij de uitvoering van de werkzaamheden gebruik wil maken van opslagruimte van de consument, dient hij dit in het aanbod te vermelden.
10. Het aanbod gaat vergezeld van een exemplaar van deze algemene voorwaarden.

III. Totstandkoming en uitvoering van de overeenkomst

Artikel 4 Totstandkoming

De overeenkomst komt tot stand door aanvaarding door de consument. De aanvaarding gebeurt bij voorkeur en waar mogelijk langs schriftelijke of elektronische weg. In geval van elektronische opdrachtverlening door de consument bevestigt de installateur langs elektronische weg de ontvangst van de opdracht aan de consument.

Artikel 5 Verplichtingen van de installateur

1. De installateur zal het werk goed, deugdelijk en naar de bepalingen van de overeenkomst uitvoeren. De werkzaamheden worden verricht binnen de normale werktijden van de installateur, tenzij anders overeengekomen. Indien de opdracht van de consument aan de installateur strekt tot het verlenen van service, is de installateur verplicht om zich in te spannen om de oorzaak van het gebrek op te sporen en vervolgens de oorzaak van het gebrek te verhelpen.
2. De installateur neemt bij de uitvoering van het werk de daarop van toepassing zijnde voorschriften in acht, zoals deze van kracht zijn of zullen zijn ten tijde van de uitvoering van het werk. Een verhoging van de prijs als gevolg van wijziging van de voorschriften mag aan de consument worden doorberekend, mits de installateur aantoont dat hij op het moment van sluiten van de overeenkomst niet van de wijziging op de hoogte kon zijn.
3. De installateur is verplicht de consument te wijzen op de op het eerste gezicht kenbare en voor het werk relevante:
  - onjuistheden in de opgedragen werkzaamheden;
  - onjuistheden in de door de consument verlangde werkwijzen en constructies;
  - gebreken van de (on)roerende zaak waaraan het werk wordt verricht;
  - (bodem)verontreiniging, milieubelastende stoffen en/of bacteriën (zoals bijvoorbeeld asbest en legionella) in of bij de (on)roerende zaak waaraan het werk wordt verricht;
  - gebreken in of ongeschiktheid van materialen of hulpmiddelen die door de consument ter beschikking zijn gesteld;
  - onjuistheden in de door of namens de consument verstrekte gegevens;al het voorgaande voor zover deze zich voor of tijdens de uitvoering van het werk aan de installateur openbaren en de installateur terzake deskundig moet worden geacht.
4. De installateur is aansprakelijk voor schade, tenzij deze niet aan hem kan worden toegerekend, tot een bedrag van maximaal € 1.000.000 per gebeurtenis.
5. De installateur vrijwaart de consument tegen aanspraken van derden tot vergoeding van schade, voor zover deze door de uitvoering van zijn werk is toegebracht en te wijten is aan de nalatigheid, onvoorzichtigheid of verkeerde handelingen van de installateur zelf of van zijn ondergeschikten of van andere door hem bij de uitvoering van het werk ingeschakelde hulppersonen.

Artikel 6 Verplichtingen van de consument

1. De consument stelt de installateur in de gelegenheid het werk te verrichten.
2. De consument zorgt er voor dat de installateur tijdig kan beschikken over de voor het werk benodigde goedkeuringen (zoals vergunningen en ontheffingen) en de door hem voor het werk te verschaffen gegevens. De installateur geeft hiervoor desgewenst aanwijzingen op zijn vakgebied.
3. De consument verschaft de hem ter beschikking staande aansluitingsmogelijkheden ten behoeve van de voor het werk benodigde energie. De benodigde elektriciteit, gas en water zijn voor zijn rekening.
4. De consument draagt zorg voor een ongestoord gebruik van de in artikel 3 lid 9 bedoelde opslagruimte en zorgt als een goed bewaarder voor de zaken in de opslagruimte.
5. De consument dient er voor te zorgen dat door derden uit te voeren werkzaamheden en/of leveringen, die niet tot het werk van de installateur behoren, zodanig en zo tijdig worden verricht dat de uitvoering van het werk daarvan geen vertraging ondervindt. Indien niettemin vertraging in de zin van dit lid ontstaat, dient de consument de installateur hiervan tijdig in kennis te stellen.
6. Indien de aanvang of voortgang van het werk wordt vertraagd door een omstandigheid die voor risico van de consument komt, dan dient de consument de daaruit voor de installateur voortvloeiende schade te vergoeden indien deze aan de consument kan worden toegerekend.
7. De consument draagt het risico voor schade veroorzaakt door:
  - onjuistheden in de opgedragen werkzaamheden;
  - onjuistheden in de door de consument verlangde constructies en werkwijzen;
  - gebreken aan de (on)roerende zaak waaraan het werk wordt verricht;
  - (bodem)verontreiniging, milieubelastende stoffen en/of bacteriën (zoals bijvoorbeeld asbest en legionella) in of bij de (on)roerende zaak waaraan het werk wordt verricht;
  - gebreken in materialen of hulpmiddelen die door de consument ter beschikking zijn gesteld;
  - onjuistheden in de door of namens de consument verstrekte gegevens.

Dit laat onverlet de waarschuwingsplicht van de installateur op grond van artikel 5 lid 3.

8. In geval van een tekortkoming van de installateur bij de uitvoering van de overeenkomst wijst de consument de installateur daar zo spoedig mogelijk schriftelijk op, met een duidelijke omschrijving van de tekortkoming en met een redelijke termijn om de tekortkoming te herstellen, tenzij de installateur reeds door de enkele tekortkoming in verzuim is.

Artikel 7 Vertraging bij aanvang of voortzetting van het werk

1. Indien de installateur zijn verplichtingen terzake van de aanvang of de voortzetting van het werk niet nakomt, dan sommeert de consument hem schriftelijk zo spoedig mogelijk met de uitvoering aan te vangen of het werk voort te zetten. De consument kan er daarbij op wijzen dat hij de overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst als ontbonden zal beschouwen indien de installateur 14 dagen na ontvangst van de brief in gebreke blijft. De consument is in dat geval bevoegd het werk door een derde te doen uitvoeren of voortzetten.
2. De consument heeft, indien hij van de in het vorige lid bedoelde mogelijkheid gebruik maakt, recht op schadevergoeding, waaronder begrepen de eventuele in redelijkheid gemaakte extra kosten om het werk door anderen te doen uitvoeren of voltooiën. De consument mag dit verrekenen met hetgeen hij aan de installateur nog verschuldigd is.

Artikel 8 Beëindiging van het werk in onvoltooid staat

1. De consument kan de uitvoering van het werk te allen tijde geheel of gedeeltelijk beëindigen.
2. Partijen zullen over en weer meewerken aan een gezamenlijke vastlegging van de feitelijke toestand van het werk op het moment van oplevering in onvoltooid staat.
3. Tot op het moment van oplevering in onvoltooid staat is de installateur verplicht, tegen vergoeding, maatregelen te treffen ter voorkoming en beperking van de schade.
4. De consument zal de installateur de hem toekomende aanneemsom vergoeden, vermeerderd met de kosten van de in lid 3 bedoelde vergoeding(en) alsook met andere door de beëindiging ontstane kosten en verminderd met het niet geleverde en de niet gemaakte kosten.
5. Indien een prijsvormingmethode is gehanteerd waarbij geen aanneemsom was vastgesteld, vergoedt de consument aan de installateur de door de installateur aan het werk bestede loon- en materiaalkosten, de in lid 3 bedoelde vergoeding(en), de andere door de beëindiging ontstane kosten, alsook de gedeelde winst die de installateur over het gehele werk zou hebben genoten.

Artikel 9 Meer- en minderwerk

1. Bij de prijsvormingmethode aanneemsom kunnen consument en installateur, nadat de overeenkomst tot stand is gekomen, meer- en minderwerk overeenkomen. Daarbij maken zij afspraken over het in vergelijking met de oorspronkelijke overeenkomst extra uit te voeren resp. achterwege te laten werk en de gevolgen daarvan voor de prijs en de oplevering.
2. Als het totaal aan te verrekenen minderwerk het totaal aan te verrekenen meerwerk overtreft, heeft de installateur recht op een bedrag gelijk aan 10% van het verschil van deze totalen. Dit geldt niet voor zover het minderwerk het gevolg is van een verzoek van de installateur om minder te mogen uitvoeren dan in de overeenkomst was bepaald.

3. In geval van door de consument opgedragen meerwerk kan de installateur alleen aanspraak maken op een verhoging van de prijs, indien hij de consument tijdig heeft gewezen op de daaruit voortvloeiende prijsverhoging, tenzij de consument dit zelf reeds had moeten begrijpen.
  4. Indien minder wordt uitgegeven dan in de stelpost begroot dan geldt dit niet als minderwerk, tenzij er op verzoek van de consument artikelen uit de stelpost zijn gehaald. In dat geval geldt de afwijking van de stelpost als minderwerk.
  5. Meer- en minderwerk voor een bedrag van meer dan € 300 wordt direct bij het maken van de afspraken schriftelijk vastgelegd, behalve in spoedeisende omstandigheden.
  6. Het ontbreken van een document laat de aanspraken van installateur resp. consument op verrekening van meerwerk resp. minderwerk onverlet. In dat geval rust het bewijs van de overeenkomst op degene die de aanspraak maakt.
4. Het werk wordt als opgeleverd beschouwd:
    - hetzij wanneer 8 dagen zijn verstreken nadat de consument van de installateur de mededeling heeft ontvangen dat het werk is voltooid en de consument heeft nagelaten het werk te aanvaarden dan wel af te keuren;
    - hetzij wanneer de consument de installatie (opnieuw) in gebruik neemt, met dien verstande dat door ingebruikneming van een gedeelte van het werk dat gedeelte als opgeleverd wordt beschouwd, tenzij het aan ingebruikneming verbonden gevolg (oplevering) niet gerechtvaardigd is.
  5. Bij overschrijding van een afgesproken vaste opleveringsdatum is de installateur verplicht de door de consument hierdoor geleden schade te vergoeden.

Artikel 10 Onvoorziene omstandigheden

1. Wanneer zich onvoorziene omstandigheden voordoen, dan meldt de installateur dat zo spoedig mogelijk aan de consument en onderbreekt de installateur voor zover de onvoorziene omstandigheid dat nodig maakt zijn werkzaamheden, behalve voor zover de onvoorziene omstandigheid onmiddellijk handelen vereist.
2. Eventuele extra kosten die de installateur moet maken in verband met een onvoorziene omstandigheid die onmiddellijk handelen vereist en die redelijk zijn ter beperking van de schade, zullen door de consument worden vergoed.
3. Indien de onvoorziene omstandigheid niet onmiddellijk handelen vereist, dan zullen partijen gezamenlijk de verdere uitvoering van het werk bepalen.

Artikel 11 Overmacht

Wordt de uitvoering van het werk voor een der partijen onmogelijk door een oorzaak die hem niet kan worden toegerekend, dan is deze gerechtigd de uitvoering van het werk te (doen) beëindigen tegen vergoeding aan de andere partij van de reeds feitelijk gemaakte kosten.

Artikel 12 Oplevering

1. Als consument en installateur een vaste datum van oplevering hebben afgesproken, dan wordt het werk op deze datum opgeleverd.
2. Als consument en installateur een vermoedelijke datum van oplevering hebben afgesproken, dan wordt het werk op of omstreeks deze datum opgeleverd.
3. Het werk is opgeleverd wanneer de installateur aan de consument heeft meegedeeld dat het werk voltooid is en de consument het werk heeft aanvaard.

IV Betaling

Artikel 13 Vooruitbetaling/zekerheid

1. De installateur is gerechtigd bij een opdracht boven € 500 en voor ten hoogste 25% van het eindbedrag vooruitbetaling te verlangen indien hij dienaangaande voldoende financiële zekerheid stelt.
2. De installateur kan bij het sluiten van de overeenkomst zekerheid bedingen van de consument.
3. Na het sluiten van de overeenkomst kan de installateur zekerheid bedingen indien hij goede grond heeft te vrezen dat de consument zijn betalingsverplichting niet zal nakomen. Indien en zolang de consument in dat geval weigert of niet in staat is zekerheid te stellen, is de installateur gerechtigd de uitvoering van het werk te onderbreken, voor zover dit gerechtvaardigd is.

Artikel 14 Betaling in termijnen

1. Partijen kunnen overeenkomen dat betaling in termijnen gebeurt in evenredigheid met de voortgang van het werk. Betaling dient in dat geval telkens plaats te vinden uiterlijk 14 dagen na ontvangst van de rekening.
2. Indien betaling in termijnen is overeengekomen en de installateur zijn verplichting terzake van de voortzetting van het werk niet nakomt, heeft de consument de bevoegdheid zijn betaling van een termijn op te schorten, onverminderd het bepaalde in artikel 8.

Artikel 15 De eindafrekening

1. Binnen een redelijke termijn na de oplevering dient de installateur bij de consument de eindafrekening in.
2. In geval van toepassing van de prijsvormingmethode aanneemsom bevat de eindafrekening een duidelijke omschrijving van de oorspronkelijke opdracht en het eventueel opgedragen meer- en/of minderwerk.

- In geval van toepassing van de prijsvormingmethode regie bevat de eindafrekening een specificatie van de gebruikte materialen en de kosten daarvan, van de gewerkte uren en de uurtarieven, en van de overige kosten. Heeft de installateur een richtprijs genoemd, dan mag de richtprijs met niet meer dan 10% worden overschreden, tenzij de installateur de consument tijdig heeft gewaarschuwd voor een grotere overschrijding van de richtprijs.
- Betaling van de eindafrekening vindt plaats binnen 30 dagen na ontvangst van de rekening.

Artikel 16 Niet nakomen betalingsverplichting

- Indien de consument niet tijdig betaalt wordt hij wettelijk geacht zonder enige ingebrekestelling in verzuim te verkeren. Niettemin zendt de installateur na het verstrijken van de betalingsdatum als bedoeld in artikel 14 lid 1 en artikel 15 lid 4 één betalingsherinnering, waarin hij de consument op zijn verzuim wijst en hem alsnog de gelegenheid geeft binnen 14 dagen na ontvangst van deze betalingsherinnering te betalen.
- Over de betaling die niet tijdig is verricht, kan de installateur rente in rekening brengen vanaf het verstrijken van de betalingsdatum als bedoeld in artikel 14 lid 1 en artikel 15 lid 4 tot de dag van ontvangst van het verschuldigde. Deze rente is gelijk aan de wettelijke rente ingevolge artikel 6:119 van het Burgerlijk Wetboek.
- De installateur is na verloop van de in lid 1 bedoelde termijn van 14 dagen bevoegd zonder nadere ingebrekestelling tot invordering over te gaan van het aan hem verschuldigde bedrag.
Indien de installateur hiertoe overgaat, zijn de daaraan verbonden buitengerechtelijke kosten voor rekening van de consument. De hoogte van deze kosten is onderworpen aan wettelijke grenzen. Daarvan kan in het voordeel van de consument worden afgeweken.
- De installateur blijft de eigenaar van nog niet verwerkte materialen, totdat de consument aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan.
- Indien de installateur een door hem aan de consument verschuldigde betaling of schadevergoeding niet tijdig betaalt, dan wijst de consument hem per brief op zijn verzuim. Indien de installateur niet binnen 14 dagen na ontvangst van deze brief heeft betaald, wordt hij geacht - zonder verdere ingebrekestelling - in verzuim te verkeren. De leden 2 en 3 van dit artikel zijn in dat geval van overeenkomstige toepassing, waarbij 'installateur' in plaats van 'consument' en 'consument' in plaats van 'installateur' wordt gelezen.

Artikel 17 Opschorting van betaling

- Indien het opgeleverde werk niet voldoet aan de overeenkomst, heeft de consument het recht de betaling op te schorten, met dien verstande dat het op te schorten bedrag in een redelijke verhouding dient te staan tot het geconstateerde gebrek.

- Indien het opgeschorte bedrag niet in een redelijke verhouding staat tot het geconstateerde gebrek, heeft de installateur het recht de in artikel 16 lid 2 bedoelde rente te vorderen over het te veel opgeschorte bedrag.

V Garantie

Artikel 18 Garantie door de installateur

- De installateur garandeert dat eventuele gebreken in het werk die binnen 18 maanden na de oplevering aan de dag treden kosteloos worden verholpen.
- Tevens garandeert de installateur gedurende een termijn van 3 jaar na de oplevering dat de specificaties ten aanzien van capaciteit en temperaturen, zoals vermeld in het aanbod, worden gehaald.
- De garantietermijnen zoals genoemd in de leden 1 en 2 gelden tenzij de installateur en de consument een langere garantietermijn overeenkomen.
- De garantie zoals bedoeld in de voorgaande leden vervalt indien:
  - gebreken aan de installatie niet binnen bewaarde tijd nadat ze ontdekt werden of redelijkerwijs ontdekt hadden kunnen worden schriftelijk aan de installateur zijn gemeld;
  - gebreken zijn veroorzaakt door een fout, onoordeelkundig gebruik of verzuim van de consument die de opdracht heeft gegeven of zijn rechtsopvolger, dan wel door van buiten komende oorzaken;
  - het gebrek geen gevolg is van het werk;
  - gedurende de garantietermijn zonder schriftelijke toestemming van de installateur aan een derde opdracht is verstrekt van welke aard dan ook om aan de installatie voorzieningen te treffen, dan wel wanneer door de consument zelf zodanige voorzieningen zijn getroffen, met dien verstande dat de garantie niet vervalt als dat gezien de aard en omvang van de getroffen voorzieningen niet gerechtvaardigd is;
  - gedurende de garantieperiode geen periodiek onderhoud wordt verricht aan apparatuur die onderhoud behoeft;
  - de consument niet aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, tenzij hij gebruik maakt van het recht de betaling op te schorten overeenkomstig artikel 17, met dien verstande dat de garantie niet vervalt in het geval de consument geen enkel verwijt kan worden gemaakt van het niet tijdig betalen.
- De garantieregeling zoals verwoord in de voorgaande leden van dit artikel is niet van toepassing ten aanzien van:
  - gloeilamp, tl-lamp, ledbron, spaarlamp
  - het stoppen van een afvoer.
- Het bepaalde in dit artikel laat onverlet de aansprakelijkheid van de installateur op grond van de wet.

Artikel 19 Nakomingsgarantie brancheorganisatie

1. Indien een installateur de verplichtingen die hem in een bindend advies van de geschillencommissie zijn opgelegd ten opzichte van de consument niet nakomt, neemt Techniek Nederland deze verplichtingen over tot het maximum genoemd in de leden 2 en 3. De overname door Techniek Nederland van verplichtingen van de installateur wordt opgeschort indien en voorzover het bindend advies binnen twee maanden na dagtekening daarvan ter toetsing aan de rechter is voorgelegd en vervalt door het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis waarbij de rechter het bindend advies onverbindend heeft verklaard.
2. Voor de in lid 1 genoemde nakomingsgarantie van Techniek Nederland geldt een maximum uit te keren bedrag van € 5.500 per bindend advies, onder de voorwaarde dat de consument zijn vordering op de installateur aan Techniek Nederland overdraagt. Indien de vordering van de consument op de installateur meer bedraagt dan € 5.500, dan krijgt de consument € 5.500 uitgekeerd onder dezelfde voorwaarde en kan de consument zijn vordering voor het meerdere om niet overdragen aan Techniek Nederland ter incasso om deze te voldoen aan de consument.
3. In geval van surseance van betaling, schuldsanering, faillissement en bedrijfsbeëindiging van de installateur geldt de nakomingsgarantie van Techniek Nederland tot een bedrag van € 5.500 per bindend advies, met dien verstande dat:
  - de nakomingsgarantie in deze gevallen slechts van toepassing is indien de consument het geschil aanhangig heeft gemaakt en voldaan heeft aan de formele vereisten voor behandeling van het geschil door de geschillencommissie (betaling klachtgeld, retournering ingevuld en ondertekend vragenformulier en eventueel noodzakelijke depotstorting) voor de surseance van betaling, schuldsanering, faillissement of bedrijfsbeëindiging van de installateur, en
  - het totaal door Techniek Nederland op basis van de nakomingsgarantie aan consumenten uit te keren bedrag in deze gevallen niet meer bedraagt dan € 22.500 per installateur, waarbij de afhandeling van de beroepen van consumenten op de nakomingsgarantie gebeurt op volgorde van binnenkomst bij Techniek Nederland van het schriftelijke beroep op de nakomingsgarantie van de consument tot het maximum van het in totaal aan consumenten per installateur uit te keren bedragen van € 22.500 is bereikt.

VI Geschillen

Artikel 20 Geschilbeslechting

1. Geschillen tussen consument en installateur over de totstandkoming of uitvoering van de overeenkomst met betrekking tot de door deze installateur te leveren of geleverde diensten en zaken, kunnen zowel door de consument als de installateur aanhangig worden gemaakt bij de geschillencommissie.
2. De geschillencommissie neemt een geschil slechts in behandeling, indien de consument zijn klacht eerst bij de installateur heeft ingediend.
3. Leidt de klacht niet tot een oplossing, dan moet het geschil uiterlijk 12 maanden na de datum waarop de consument de klacht bij de installateur indiende, schriftelijk of in een andere door de geschillencommissie te bepalen vorm bij de geschillencommissie aanhangig worden gemaakt.
4. Wanneer de consument een geschil aanhangig maakt bij de geschillencommissie, is de installateur aan deze keuze gebonden. Indien de installateur een geschil aanhangig wil maken, moet hij de consument schriftelijk of in een andere passende vorm vragen zich binnen vijf weken uit te spreken of hij daarmee akkoord gaat. De installateur dient daarbij aan te kondigen dat hij zich na het verstrijken van voornoemde termijn vrij acht om het geschil aan de gewone rechter voor te leggen.
5. De geschillencommissie doet uitspraak met inachtneming van de bepalingen van het voor haar geldende reglement. De beslissing van de geschillencommissie gebeurt in de vorm van bindend advies. Voor de behandeling van een geschil is een vergoeding verschuldigd.
6. Uitsluitend de gewone rechter dan wel de hierboven genoemde geschillencommissie is bevoegd van een geschil kennis te nemen.

VII Slotbepalingen

Artikel 21 Toepasselijk recht

Het Nederlands recht is van toepassing op de overeenkomsten die op basis van deze algemene voorwaarden zijn gesloten, worden gewijzigd of aangevuld, tenzij op grond van dwingende regels ander recht van toepassing is.

Artikel 22 Benaming

Deze algemene voorwaarden kunnen worden aangehaald als Algemene Voorwaarden voor Installatiewerk voor Consumenten en in afgekorte vorm als AVIC.

